

TISK O ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA
2013

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Učenje, ki ni prisila, je užitek

Piše IDA SREBOTNIK

Pred kratkim sem ponovno brskala po mapah, v katerih shranjujem potrdila in razna dokazila o svojem »vseživljenjskem« neformalnem izobraževanju. Nabralo se jih je zajeten kup, čeprav nisem shranila vseh. Morda sem »zasvojenka« z izobraževanjem, res pa je, da sem bila vedno zelo radovedna in vedoželjna in sem se vedno, čeprav sem že nekaj mesecev v pokoju. V vsaki službi, kjer koli sem že bila, sem bila hvaležna, če sem imela priložnost za dodatno izobraževanje in sem jo vedno izkoristila.

Prav zato nisem nikoli razumela tistih, ki so se dodatnemu izobraževanju, čeprav je bilo velikokrat brezplačno, ognili, če je le bilo mogoče, še posebno ne, če so bili to učitelji in pedagoški delavci.

In prav nad »nevedoželjnostjo« ali pa »vsevednostjo« pedagoških delavcev sem bila velikokrat najbolj razočarana.

Moja generacija, vsaj večina, ki jih poznam, je tudi zelo rada hodila v šolo in se učila. Zdajšnja generacija otrok je na vprašanje v nedavni raziskavi Pirls odgovorila, da ne hodijo radi v šolo; po tem smo celo na zadnjem mestu med mnogimi državami, ki so sodelovale v raziskavi.

Človek se resnično vpraša, kaj je narobe z nami ali pa s šolo, s formalnim učenjem. Pri tem se tolaži, da kljub temu, še posebno v izobraževanju odraslih, obstaja optimizem, volja in energija, da se ljudje radi in veliko učimo, če znamo izobraževanje in učenje posredovati na drugačen, manj formalen, zabaven, zanimiv, ustvarjalen način, ki ni nujno povezan s končno oceno in sprejemanjem.

Tak je »festival učenja«, ki ga poznamo pod imenom Teden vseživljenjskega učenja (TVU).

Letos bo že osemnajsti po vrsti, uradno med 13. in 19. majem, sicer se bodo izobraževalni dogodki, predstavitve, informacije, svetovanje, družabne in kulturne prireditve... vrstili kar dva meseca, in sicer od 1. maja do konca junija, letos z osrednjo temo Evropsko leto državljanov in mednarodno leto na področju voda.

V teh dveh mesecih »diha« z učenjem in izobraževanjem »vsa Slovenija, več kot tisoč izvajalcev organizira skoraj osem tisoč najrazličnejših izobraževalnih dogodkov za več kot 150.000 obiskovalcev.

TVU je največja promocija izobraževanja in učenja pri nas, ki jo vsa ta leta uspešno koordinira Andragoški center Slovenije v sodelovanju s številnimi izvajalci. Upravičeno lahko trdimo, da TVU z idejami, novostmi, zanimivostmi, drugačnimi sodobnimi izobraževalnimi zgodbami in dogodki prehiteva uradno izobraževalno politiko in prakso; kaže ji ogledalo, kaj, kako, zakaj in kdo zmore in zna, če so prava volja, znanje, energija, predvsem pa entuziazem posameznikov in kolektivov, velika entuziazma, kljub pomanjkanju denarja.

Raziskovanje tega fenomena bi lahko morda odgovorilo tudi na zgornja vprašanja o nemotivaciji za učenje v rednem, formalnem izobraževanju, razvijanju socialnega, kulturnega in človeškega kapitala za boljše in polnavrednejše življenje. Iz citata prvega organizatorja TVU, ACS-ja, lahko preberemo tudi naslednjo misel: »V svetu, ki se v vseh razsežnostih zelo hitro spreminja, ni mogoče dati znanja, izobrazbe, spretnosti, navad, poklica, kvalifikacij im. človeku enkrat za vse življenje in samo v šolski učilnici. Zato je danes svet z vsemi možnostmi, ki jih ima, ena sama velika učilnica, v njej smo vsi občasno učenci in pogosto tudi učitelji v širšem pomenu besede...«

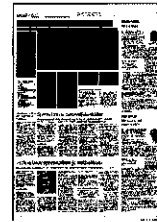
Mislím, da so šole še vedno trdnjave, kamor drugačen način učenja vedno nazadnje in najtežje prodre. Med šolami je tudi najmanj izvajalcev in soustvarjalcev v Teden vseživljenjskega učenja. Spomnim se razočaranja, ko smo v šolskem centru, v katerem sem bila dolga leta zaposlena, prvič organizirali Teden vseživljenjskega učenja. Pripravili smo številne brezplačne delavnice in izobraževalne dogodke, ki pa so bili kljub aktualnosti in zanimivosti zelo slabo obiskani tudi od učiteljev, dijakov in staršev. Takrat sem neke zapisala, da smo se zelo težko sprijaznili z resnico, da smo organizatorji dogodkov večji navdušenci kot udeleženci in da je zanimanje manjše kot prižadevanja okrog njega. Morda pa je nekaj na tem, da za šolskimi zidovi še vedno prevladuje prepričanje, da je učenje trpljenje in da bi ga bilo treba, kot pravi znana kritičarka šolskega polja Manca Kosir, rehabilitirati kot radost.

Zato je bližajoči se »festival učenja« znova priložnost za številne ideje, kako je mogoče učenje in izobraževanje predstaviti kot vrednoto, kot potencial za večjo kakovost življenja, videti preproste zgodbe (in se jim čuditi), ki nas učijo tudi o tem, kako se da v zaspanih glavah prebuditi radovednost in vedoželjnost. Občudovati ljudi, ki živijo na obrobju, daleč od rednih šol, pa se zato znajo in zmorejo učiti drug od drugega, prenašati ideje in znanje prednikov na potomce, pripraviti čudovita izobraževalna srečanja, polna modrosti in izkušenj...

Šolniki, ne zamudite priložnosti, da se morda naučite česa novega.

Zanimivo je, da se pomena vseživljenjskega učenja včasih mnogo bolj zavedajo tisti, ki so vstopili v svoje tretje življenjsko obdobje. Želja po učenju se pri mnogih starejših ponovno prebudi, ljudje se množično izobražujejo predvsem na področjih, na katerih v svojem poklicnem življenju niso imeli časa ali priložnosti, predvsem pa to počnejo z veseljem in brez prisile.

Tudi jaz nisem in nečem izgubiti radovednosti, želje po učenju. To me ohranja mladosmo, živo in prisotno.

Znanje postaja dostopno samo bogatim

Teden vseživljenjskega učenja Več kot 7000 dogodkov – Učenje v krizi pomembnejše, a težje dostopno

NOVA GORICA, SLOVENJ GRAD – V času gospodarske krize neformalni načini izobraževanja postajajo vse bolj pomembni, saj ljudje potrebujejo več znanj, a ta so jim vse težje dostopna. Jutri se v Novi Gorici začne slovenski teden vseživljenjskega učenja (TVU), namenjen ozaveščanju javnosti o pomembnosti učenja v vseh življenjskih obdobjih.

MATEJA CELIN, KATJA ŽELJAN

»Ljudem bi radi posredovali sporočilo, da za učenje ni nikoli prepozno ter da to ni dejavnost samo za mlade, temveč poteka skozi vse življenje,« pravi Sonja Lakovšek, direktorica centra za izobraževanje odraslih Mocis iz Slovenj Gradca, ki koordinira dogodke na Koroškem. Na področju izobraževanja odraslih v času gospodarske krize prihaja do velikega protislovja.

»Čeprav ljudje prav v času krize potrebujejo več znanj, več možnosti in priložnosti za morebitno prekvalifikacijo, za nov poklic, s čimer si prizadevajo za nove možnosti preživetja, pa izobraževanje pri nas žal postaja dobrina, dosegljiva vse manj ljudem,« poudarja Lakovškova.

Slaba odzivnosti in počasnost države

»Brezplačnost oziroma neprofitnost izobraževalnih programov je edino zagotovilo, da bo izobraževanje ostalo dostopno vsem.« Posebna pozornost velja ranljivim skupinam zunaj formalnih oblik izobraževanja, ki so za izobraževanje običajno prikrajšane. »V Evropi temu dajejo velik poudarek, a naši politiki se tega očitno ne zavedajo,« pravi Lakovškova, ki je zaskrbljena zaradi slabe odzivnosti in počasnosti države, zaradi česar so neprofitni programi ob denar, ki sicer je na voljo. »Večina projektov se avgusta končuje, novih razpisov pa ni. Brez odločitve države, da bi se andragoški zavodi vključili v državno mrežo financiranja, ne bodo preživeli. Na Koroškem se je to že zgodilo.«

Veliko se učimo, a malo znamo

Tudi vodja projekta TVU za Slovenijo Zvonka Pangerc Pahernik opozarja, da država onemogoča andragoškim centrom učinkovito delovanje. »Evropski denar je in je na dosegu roke, a zaradi neodzivnosti odgovornih ne pride tja, kamor bi moral.« Čeprav je Slovenija po udeleženiosti prebivalstva pri vseživljenjskem učenju pri vrhu evropske lestvice, takoj za skandinavskimi državami, pa je Pangerc Pahernikova prepričana, da se bo spodbudna slika kmalu močno spremenila, ko bodo znani rezultati letošnje raziskave o dejanski uspo-

sobljenosti ljudi. »Ko smo enako raziskavo naredili leta 1998, je bila Slovenija po usposobljenosti prebivalstva na dnu lestvice.« V raziskavi preverjajo bralno in numerično pismenost, razumevanje navodil, izpolnjevanje obrazcev ipd.

Ženska energija je energija prihodnosti

Rdeča nit letošnjega TVU je ženska energija kot energija prihodnosti. O njej bo spregovorilo veliko uglednih slovenskih strokovnjakinj: dr. Vesna Godina, varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer in psihologinja dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič. Organizatorji ugotavljajo, da so ženske še vedno ranljiv člen družbe in da prav zato potrebujejo nekoliko več podpore v obliki brezplačnega vseživljenjskega učenja. Vodja Svetovalnega središča ISIO v Novi Gorici Ksenija Petek opaža, da je med njihovimi obiskovalci kar 70 odstotkov žensk, ki pridejo po informacije zase, a tudi za svoje može in otroke. »Včasih zaznavamo njihove stiske in težave, zato jih želimo podpreti,« pravi. »Z vseživljenjskim učenjem lahko najdemo izhod iz kakršne koli krize, osebne, poklicne ali finančne,« je prepričana tudi Nada Uršič Debeljak, direktorica Ljudske univerze Nova Gorica.

Brezplačne izobraževalne, kulturne, družabne, športne, informativne in druge dogodke bodo pripravili med 13. in 19. majem. FOTO LEON VIDIC

Teden vseživljenjskega učenja v številkah

Izvajalci

1996 ■ 74

2006 ■ 474

2012 ■ 1095

Število prireditev

1996 ■ 500

2006 ■ 4050

2012 ■ 7852

Obiskovalci prireditev

1996 ■ 10.000

2006 ■ 107.300

2012 ■ 153.000

DELO Vir: Andragoški center RS

JUTRI ODPRTJE TEDNA

Teden vseživljenjskega učenja bo letos osemnajsto leto zapovrstjo, sodelovalo bo več kot 1100 prireditev, ki bodo med 13. in 19. majem pripravili brezplačne izobraževalne, kulturne, družabne, športne, informativne in druge dogodke. Letos bodo TVU zapolnili še s Parado učenja – dnevi učečih se skupnosti, ki bodo 14. maja v sedmih krajih: Murski Soboti, Žalcu, Slovenj Gradcu,

Radečah, Jesenicah, Novem Mestu in Novi Gorici. Jutrišnje dogajanje v Novi Gorici se bo začelo ob 10. uri z odprtjem strokovne konference z naslovom Položaj ženske v slovenski družbi – pomen vseživljenjskega učenja, dve uri pozneje bo sledilo odprtje tedna vseživljenjskega učenja. Na spletnem naslovu <http://tvu.acs.si/koledar/iskanje/> je objavljen koledar dogodkov.

Prihodnji teden v znamenju vseživljenjskega učenja

Skupaj s partnerji je Mocis kot področni koordinatorski pripravil 142 dogodkov. Osrednja prireditev je Parada učenja

JASMINA DETELA

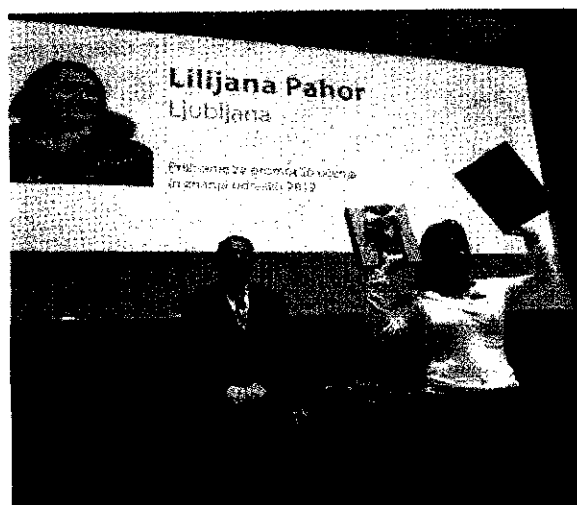
Javni zavod Mocis, center za izobraževanje odraslih Slovenj Gradec, tudi letos v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije (ACS) na Koroškem organizira prireditve v okviru Tedna vseživljenjskega učenja (TVU), ki bodo zaradi množičnosti potekale maja in junija. Letošnji festival učenja je na nacionalnem nivoju nadgrajen s prireditvijo Parada učenja - dnevi učečih se skupnosti. To je serija predstavitev priložnosti za vseživljenjsko učenje na javnem mestu, ki se bo zgodila v sedmih slovenskih krajih - v Novi Gorici, Žalcu, Murski Soboti, Radečah, Jesenicah, Novem mestu in Slovenj Gradcu. Projekt financira evropska komisija iz sredstev, namenjenih uresničevanju strateškega dokumenta, imenovanega Evropski program za učenje odraslih.

Uradna otvoritev Parade učenja, katere namen je povezovanje različnih institucij s ciljem skupne promocije vseživljenjskega učenja, bo v torek, 14. maja, v starem mestnem jedru Slovenj Gradca. Razdeljena je na dva dela, strokovnega, ki zajema posvet z naslovom Kultura sobivanja - priložnosti in izzivi, ter festivalskega, v katerem sodeluje 18 organizacij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem. "Glavno sporočilo koroške Parade učenja je, da za učenje ni nikoli prepozno in da je to dejavnost, ki teče skozi življenje, nas bogati in nam pomaga sobivati v dobrem," je povedala koordinatorka Parade učenja Bernarda Mori Rudolf iz Mocisa. V vseh ko-

roških občinah bo v okviru Parade učenja med 13. in 17. majem več kot 30 festivalskih, izobraževalnih, promocijskih, informativno-svetovalnih in družabnih prireditev za vse generacije. Vse so za udeležence brezplačne.

TVU se je v zadnjih 17 letih uveljavil kot vseslovenska prireditev, ki povezuje raznovrstne izvajalce izobraževanja in učenja ter udeležence vseh generacij. Letos se bo ta prireditev odvijala že osemnajstič. "Je najvidnejša promocijska kampanja na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji. Z njim andragoške ustanove v sodelovanju z ACS po vsej državi pa tudi onkraj naših meja opozarjamo slovensko javnost na vseprisotnost in pomembnost učenja v vseh življenjskih obdobjih in za vse vloge, ki jih posameznik v svojem življenju prevzema," je ocenila Sonja Lakovšek, direktorica Mocisa, ki je bil do lanskega leta samostojni organizator dogajanja v okviru TVU v Slovenj Gradcu, lani pa so prevzeli vlogo koordinatorske in se povezali s podizvajalci iz Mislinjske in Dravske doline. Pridobili so jih 13 in skupaj z njimi pripravili 135 prireditev za 2617 udeležencev. V letošnjem letu jih imajo že 22, sami v Mocisu so pripravili 17 dogajanj, skupaj pa se bo zvrstilo 142 dogodkov.

"Brezplačnost oziroma neprofitnost programov je edino zagotovilo, da bo dobrina izobraževanja in učenja dostopna vsem. V Evropi andragoškem področju dajejo velik pomen. Naši politiki pa pozabljajo, da se večina evropskih projektov, ki omogočajo brezplačno učenje ljudi, zaključuje že z avgustom, novih razpisov pa ni. Brez odločitve države, da se tudi andragoški zavodi umestijo v javno mrežo financiranih izobraževalnih institucij, bo realnost njihovega preživetja vprašljiva," je še dejala Lakovškova.

Znanje je vrednota

NOVA GORICA ► Osrednja prireditev Tedna vseživljenjskega učenja, ki ga v Sloveniji organizirajo že 18 let, je bila letos prvič v Novi Gorici. Podelili so priznanja Andragoškega centra Slovenije za promocijo učenja in znanja odraslih. Priznanja so prejele oblikovalke tekstilnih izdelkov z elementi tradicionalne tekstilne dediščine iz Murske Sobote, Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana, UPI - Ljudska univerza Žalec ter **Ljubica Flšer** iz Sodincev. Med nagrajenci je bila tudi **Lilijana Pahor** (na fotografiji), ki izhaja iz Solkana, v Ljubljani pa prek *Borze dela* pomaga odraslim na poti k zaposlitvi. Antropologinja dr. **Vesna Vuk Godina** in varuhinja človekovih pravic **Vlasta Nussdorfer** pa sta o vlogi žensk govorili na konferenci, ki jo je pripravila Ljudska univerza Nova Gorica. Ženska energija je energija prihodnosti, so prepričani organizatorji. Na tednu vseživljenjskega učenja od 13. do 19. maja se bo po Sloveniji zvrstilo več kot 7000 dogodkov. **AC**

Teden vseživljenjskega učenja

Tudi neformalno znanje pomembno za delodajalce

Ernest Sečen

1256 organizatorjev bo letos po vsej Sloveniji pripravilo 8344 dogodkov v okviru tedna vseživljenjskega učenja. Akcija letos teče že osemnajsto leto po vrsti, glavnino dogodkov pripravljajo ljudske univerze, število udeležencev pa vztrajno narašča. Tudi letos jih bodo šteli v desettisočih.

BREŽICE. Akcijo koordinirajo z Andragoškega centra Slovenije, kjer vseživljenjskemu učenju pripisujejo velik pomen tako za izboljšanje zaposlitvenih možnosti iskalcev zaposlitve kot tudi za siceršnje lažje soočanje z ovirami v vsakdanjem življenju. Vodilne teme letošnjega tedna vseživljenjskega učenja se navezujejo na različna vprašanja iz ekologije, letos bodo imele prednost vode, v igri bodo tudi teme s področja državljskih pravic (leto 2013 je razglašeno za evropsko leto državljanov), ohranjanja kulturne dediščine, uveljavljanja trajnostnega razvoja, medgeneracijske solidarnosti, znanja, potrebnega za zaposlovanje, veliko izobraževanj in delavnic bo namenjeno tudi dejavnostim ljudi v tretjem življenjskem obdobju.

Prednost učenju spretnosti iskanja zaposlitve

Za začetek smo obiskali dva dogodka. V prostorih brežiške enote območnega zavoda za zaposlovanje smo med poslušanjem nasvetov, kako sestaviti takšno prošnjo za zaposlitev, ki bo

pritegnila pozornost delodajalca, zmotili skupino desetih udeleženk. Ena izmed njih, **Nataša Jukič** iz Brežic, ki je doslej v »lastni režiji« napisala že kar nekaj prošenj, je prireditve pohvalila, rekoč, da veliko ljudi sodobnih oblik pisanja prošenj in predstavljanja lastnih spretnosti ne obvlada, pri čemer je posebej izpostavila to,

da si je njihova svetovalka **Karmen Prestor** pripravljena vzeti čas, da vsako njihovo prošnjo, namenjeno delodajalcem, pred oddajo pregleda, jih opozori na napake in jim še kako drugače svetuje. »Na ta način pridobimo nekaj več samozaupanja, čeprav dvomi vendarle ostanejo. Zlasti ob zavedanju, da posamezen delodajalec za vsako razpisano delovno mesto prejme kopico prošenj in kadar ne dobimo odgovorov,« nam je zaupala Jukičeva. Koliko bolj ali manj neukim ali ne zadosti spretnim iskalcem zaposlitve ob hkratnem pomanjkanju pozitivne samopodobe in samozavesti pomeni nasvet svetovalke, nam potrjuje Prestorjeva, ki bo morala v teh dneh pregledati in oplemenitene z nasveti

vrniti kar 97 prošenj za zaposlitev. Zatrudila nam je, da je z odzivnostjo udeležencev zadovoljna.

V krški srednješolski center smo se napotili na delavnico izdelovanja origamijev. Organizatorica delavnice **Andreja Radetič** nam povedala, da si med letošnjim tednom vseživljenjskega učenja na tehnično usmerjeni šoli z različnimi delavnicami posebej prizadevajo spodbuditi dijake tudi k ustvarjanju na področju kulture, čeprav glede udeležbe še ni pravega odziva. Radetičeva pravi, da bodo pri tej usmeritvi kljub temu vztrajali. Tudi delavnice izdelave origamijev, tisoč let stare japonske umetnosti zgibanja papirja, so se se podobno kot jutranjega izobraževanja v Brežicah udeležile sa-

mo predstavnice nežnejšega spola.

Vključujejo se večinoma ženske

Nataša Kršak, direktorica Ljudske univerze Krško, ki je v omenjeni vseslovenski projekt kot koordinator dogodkov v regiji vključena vseh 18 let, je dejala, da se pravzaprav v večino oblik neformalnega izobraževanja, kot so razne delavnice ročnih del, jezikovni tečaji, likovni tečaji in podobno, vključujejo pretežno ženske. Le tu in tam je predvsem pri računalniškem opismenjevanju zrelejših generacij videti kakšnega moškega. Ravno spoznavanje osnov uporabe računalnikov med srednjo in starejšo generacijo zadnja leta predstavlja pravi hit. Krškova pove, da so po letu 2011 v regiji v tej smeri usposobili približno 300 takšnih, ki jim je računalnik do tedaj predstavljal veliko neznanko, medtem ko drugo mesto glede na odziv znanja željnih predstavljajo jezikovni tečaji. Pri tem poudari, da opravljena neformalna izobraževanja lahko predstavljajo tisti jeziček na tehtnici, zaradi katerega se delodajalec odloči, da bo službo ponudil tistemu z nekoliko širšim obzorjem.

Nekdanja vloga ljudskih univerz, ki so bile še v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja nosilke formalnega poklicnega in visokostrokovnega izobraževanja ob delu, se je zlasti v zadnjih desetih letih zelo spremenila. Njihovo vlogo so na tem področju prevzele redne srednje šole in fakultete, ki jih je danes najti skorajda v vsakem mestu, tako da sami trenutno premorejo le še en oddelek osnovne šole za odrasle z 12 učenci, ki so se za to dodatno obliko izobraževanja zvečinoma odločili na prigovarjanje delodajalcev ali zaposlitvenih svetovalcev. Do denarja za delovanje ljudske univerze danes pridejo v glavnem prek različnih državnih ali evropskih razpisov. x

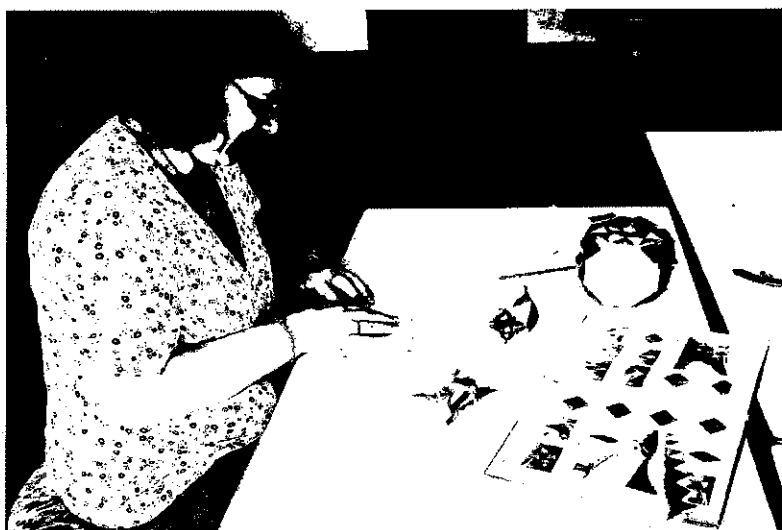
Page: 11

Reach: 118000

Country: SLOVENIA

Size: 416 cm2

2 / 2

Na eni od delavnic v okviru tedna vseživljenjskega učenja je Barbara Tjaša Nežmah (na fotografiji) krškim srednješolskim udeleženkam predstavila tehniko origamija, japonske spretnosti izdelovanja okrasnih predmetov s prepogibanjem papirja. Fotografija: Srednješolski center Krško

Intervju

Zvonka Pangerc Pahernik

vodja projekta
Teden
vseživljenjskega
učenja na
Andragoškem
centru Slovenije

Petra Mlakar
Fotografija: Tomaž Zajlišnik

Več kot sedem tisoč prireditev bo ta teden zaznamovalo že 18. Teden vseživljenjskega učenja (TVU). Učiti se moramo dandanes ves čas, že zato, da preživimo v hitro spreminjajočih se in vse bolj zahtevnih življenjskih razmerah. Časi, ko se je učenje končalo z maturo ali diplomom, so minili, pravi vodja projekta TVU mag. Zvonka Pangerc Pahernik. Učenje pa niso le šole in tečaji. »Včasih imam slabo vest, vodim tovrstne projekte, pa nikamor ne hodim. Ampak doma berem revije za vrtnarjenje. To počnem zato, da mi bo na vrtu nekaj zraslo.« Tudi to je učenje, enako kot prebiranje knjig, nova spoznanja s potovanj, ogled kulturnih prireditev, filmov in podobno. »Ljudje imamo radovednost, ki nas žene k učenju, prirojeno, a smo jo z vsakdanom nekako povozili. Pogosto počnemo le še tisto, kar je najnujnejše. Ko imamo čas zase, ga zaradi izčrpanosti potrošimo za stvari, ki nas ne bogatijo. To skušamo spremeniti tudi s prireditvami ob Tednu vseživljenjskega učenja,« pravi.

Zakaj se moramo vse življenje učiti? Ali lahko opišete razliko med nekom, ki to počne, in nekom, ki je to zaključil na primer z diplomom?

Če govorimo o delu, človeku, ki se ne uči in izobražuje, grozi, da ne bo mogel več dobro opravljati svojega dela. Torej lahko zato, ker tega ne počne, ostane brez službe.

To verjetno velja za panoge, v katerih se delo zaradi napredne tehnologije hitro spreminja. Kaj pa v primerih, ko se je človek za svoj poklic nekoč že popolnoma formalno izobrazil, naredil srednjo šolo, fakulteto?

Posledice so lahko enake, saj se lahko potrebe po kadru drastično zmanjšajo. Poglejte, kaj se trenutno dogaja v javnem sektorju. Večina zaposlenih ima precej visoko izobrazbo, tudi magisterije, doktorate, pa ostajajo brez dela. Tudi nam v andragoškem centru je grozila združitev z drugimi zavodi in vsak se je spraševal, kaj to pomeni zanj. Vse dosedanje izkušnje, vsa izobrazba lahko v določenem trenutku postanejo preteklost, s katero ne moreš v jutrišnji dan. Vanj lahko uspešno vstopiš le, če si zelo prilagodljiv, če si pripravljen poiskati

druge priložnosti ali ti je to že uspelo storiti v preteklosti. Delo je dandanes stresno in marsikomu se utrne misel, da bi šel na svoje. Ampak na to se je treba pripraviti. Samozaposlovanje je dobra rešitev edino, če je človek neprestano seznanjen s tem, kaj je iskano, in če ve, kaj od tega je zmožen zagotoviti sam.

Ne smemo pa zanemariti osebnostnega učenja. Res se vsak človek ves čas osebno razvija, a to poteka veliko hitreje, če to počne načrtno in zavestno. Dandanes se moramo za vsako vlogo usposobiti, nobena ne bo uspešna sama po sebi, ne vloga delavca, staršev in podobne. Tovrstno usposabljanje nas dela modre, modrost pa nam poleg prožnosti zagotavlja preživetje.

Imamo Slovenci teh lastnosti zadosti?

Stopnja formalne izobrazbe pri nas ni več problematična. Za tiste, ki je niso dokončali, poskrbijo pristojna ministrstva. Več težav pa imamo z usposobljenostjo za življenje, včasih smo ji rekli funkcionalna pismenost, ki pomeni, da se znamo v določenem položaju ustrezno odzvati. Na primer, pred sabo imamo zdravilo – ali ga bomo varno uporabili, bomo prebrali navodila za uporabo, jih bomo pravilno razumeli? Kako usposobljeni smo za življenje pri nas, bomo kmalu izvedeli, saj bomo tudi pri nas izvajali obširno mednarodno raziskavo. Bojim pa se, da rezultati ne bodo bleščeči. Leto 1998 smo bili na dnu lestvice.

S čim imajo največ težav?

Z vsem mogočim. Z izpolnjevanjem obrazcev na primer. Veliko naporov smo vložili v usposabljanje predvsem starejših za delo z računalniki, saj je vse več stvari prežetih s tehnologijo. Ob kakršnih koli prizadevanjih pa ugotavljamo, da na izobraževanja pretežno hodijo eni in isti ljudje. Mnogih s podeželja, s hribovitih predelov, delavcev v industriji in podobnih skupin izvajalci usposabljanj ne dosežejo. Poleg tega pa smo tudi pri nas zabeležili podoben fenomen kot v tujini: ljudske univerze kot izvajalci izobraževanj vse bolj postajajo ustanove, v katere se zatekajo ranljive skupine ljudi. Zanje je izobraževanje praviloma brezplačno zaradi podpore evropskega denarja, nekaj primakne tudi država. Tisti, ki so se najpogosteje izobraževali do zdaj, nimajo druge

izbire, kot da se poslužujejo dražjih izobraževanj pri zasebnikih.

Kakšne so posledice?

Dobre in slabe. Med dobre spadajo prilžnosti za pripadnike ranljivih skupin prebivalstva, ki jih sicer ne bi imeli, s pomočjo katerih se v življenju lažje znajdejo: znajo si poiskati primerne izobraževalne programe, tudi zaposlitev. Preostali pa te prilžnosti izgubljajo. Tudi podjetja vse manj denarja namenjajo izobraževanju. Če ni človek dovolj premožen, se danes težko izobražuje.

Je denar glavni razlog, da se je lani pri nas izobraževalo manj kot 15 odstotkov odraslih?

To smo ugotavljali v eni od nedavnih raziskav in rezultati so bili presenetljivi. Na prvem mestu med zadržki za izobraževanje odraslih je čas, pomanjkanje časa. Težko je usklajevati zasebni in službeni čas. Delati moramo vedno bolje, vedno več, vse to, tudi naše dodatne dejavnosti, gredo na račun časa, ki bi ga sicer porabili za družino oziroma za zasebno življenje. Zlasti v krizi se je to zaostri, ker se ljudje bojijo za svoje službe.

Ravno zaradi pomanjkanja časa je izobraževanje odraslih specifično in ga ne moremo enačiti z izobraževanjem učencev in dijakov.

Težko je odrasle zbrati skupaj in jih skupati v učilnice. Pravzaprav tudi ni potrebe, da bi to počeli. Odrasli lahko pridejo do istega znanja, ki bi ga lahko poslušali v učilnicah, na veliko bolj prožen, prijazen in privlačen način. Vseeno pa se učilnicam ni mogoče popolnoma izogniti. A pri tem je treba odraslega upoštevati kot že izoblikovano osebo, ki tudi s svojimi izkušnjami prispeva k učenju.

Ali je kriza spremenila učenje odraslih? Ga je manj? Lani se je izobraževanja udeležilo manj kot 15 odstotkov starih med 25 in 64 let.

Učinke krize so pri nas na tem področju močno omilila prizadevanja pristojnih in-

stitucij, ministrstva za izobraževanje, ministrstva za delo, zavoda za zaposlovanje, sklada za štipendiranje... Podpirajo izobraževanje, ki mora ljudi na hitro prekvalificirati ali usposobiti z določenimi znanji.

Vseeno pa se zatika pri promociji, ljudje ne vedo, kaj vse jim je na voljo, tudi omenjene ustanove imajo vse manj ljudi, ki bi se s promocijo ukvarjali, kar je prav tako učinek krize. Osebnostno mislim, da s tovrstnim dogajanjem ni nič narobe. Poiskati moramo tisto, kar je zares naše, na kar smo ponosni, in iz tega izhajati. Imamo na primer nacionalni program izobraževanja odraslih, ki nam ga v mnogih državah zavidajo.

Pa se ga držimo? Zadnje čase je ena od značilnosti nacionalnih programov ta, da jih nihče več ne upošteva.

Izvajamo ga v precejšnji meri. Največ denarja je namenjenega usposabljanju za delo, manj splošnemu izobraževanju. Pred prihodnjimi načrti bi bilo dobro počakati rezultate že omenjene mednarodne raziskave, ki bo pokazala, na katerih področjih so naši državljani najšibkejši in jim tam stopiti naproti.

Pa imamo dovolj možnosti, da tako pridobljeno znanje izkoristimo, dokažemo?

Politika in stroka se trudita, da bi neformalno znanje nekaj veljalo denimo tudi na trgu dela. Prizadevanj je veliko, a proces je počasen. Treba je namreč odgovoriti na zahtevna vprašanja, na primer ali nekdo s hitrim tečajem lahko nadoknadi večletni študij. Hkrati pa je treba nekomu, ki ima na primer dve desetletji izkušenj z delom v vrtnariji vendarle priznati neko znanje, čeprav se je v šoli izučil za drug poklic.

Kaj želite v Tednu vseživljenjskega učenja sporočiti ljudem?

Želimo jim pokazati, da imajo učenje pred nosom, da se ne smejo ustaviti, ko nalletijo na ovire, ker se jih vedno da premagati. To dokazujejo mnogi, ki so mislili, da jim ne bo uspelo, pa jim je. Takšni ljudje na primer trenutno v Žalcu svoje izkušnje delijo s tistimi, ki se do zdaj niso učili in izobraževali. Hodijo od vrat do vrat, se dobivajo na neformalnih sestankih. Želijo preprečiti strah, ki ga imajo odrasli ljudje pred učenjem, pa se ga sploh ne zavedajo. Strah jih je neuspeha, zahtevanih pogojev, učitelja kot avtoritete. Vedno je dovolj zgodaj, da se začnemo učiti, a si moramo postaviti svoje cilje in jih dosegati s sebi prilagojenimi koraki. x

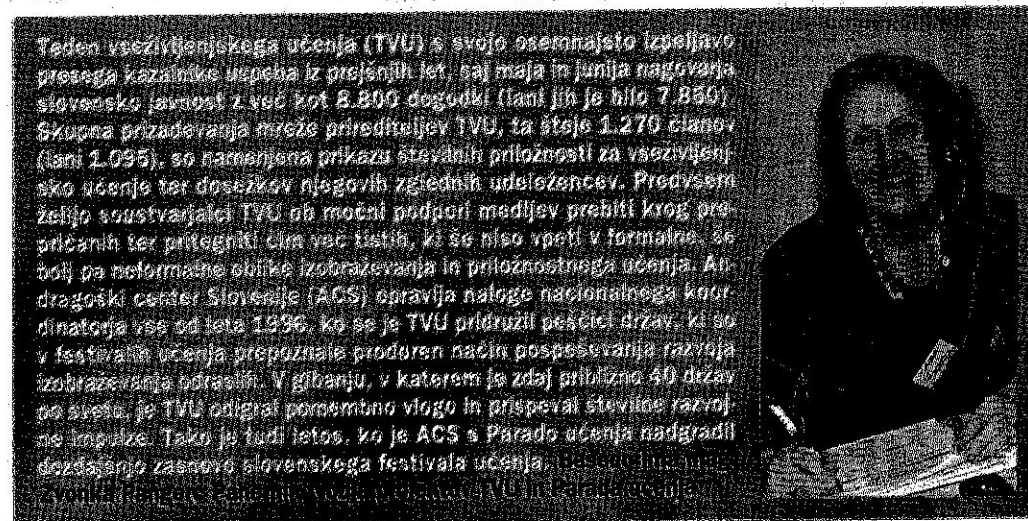
Ljudje imamo radovednost, ki nas žene k učenju, prirojeno, a

smo jo z vsakdanom povozili. Pogosto počnemo le še tisto, kar je najnujnejše.

Posebna parada

Maj in junij sta po vsej Sloveniji v znamenju dogodkov, ki vabijo k učenju prav vse

► Vsakoletna potrditev smiselnosti in razsežnosti TVU me vedno znova razveseli. Obenem sproži vprašanje, koliko časa neki še lahko pričakujemo rast številčnih kazalnikov uspeha in katere pristope za zagotavljanje kakovosti naj v ta namen uporabimo. Festival učenja namreč ne more biti namenjen sam sebi, čvrsto mora biti vpet v siceršnja strokovna prizadevanja na področju izobraževanja odraslih. K slednjemu nas obvezuje tudi to, da je TVU zajet v Resolucijo o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih kot ena njegovih ključnih podpornih dejavnosti, za katero so na državni in lokalni ravni namenjena tudi denarna sredstva.

Dodaten vir za promocijska prizadevanja je lani prispevala Evropska komisija, ko je s prenovljenim *Evropskim programom za učenje odraslih* (2011) državam članicam naložila obveznost, da zasnujejo projekte, s katerimi bodo ozaveščale javnost o pomenu izobraževanja odraslih in pri tem posebno pozornost namenile izobraževalno prikrajšanim. V Sloveniji smo v ta namen zasnovali *Parado učenja – dneve učečih se skupnosti* in jo med 10. in 19. majem v sodelovanju s sedmimi koordinatorji TVU izpeljali v Novi Gorici, Žalcu, Slovenj Gradcu, na Jesenicah, v Novem mestu, Murski Soboti in Radečah. Zgoščeni, enodnevni dogodki na javnih mestih so s predstavitvami na stojnicah ter pestrimi odrskimi nastopi nagovorili javnost. Na vsakem prizorišču je na svoj račun prišla tudi strokovna publika, saj so bili organizirani posveti, omizja, srečanja učečih se in izobraževalcev, na zadnji Paradi, ta je bila sredi narave, na nadmorski višini približno 800 metrov, pa je bila izdana publikacija o študijskih krožkih. Dogajanja so bila deležna živahne medijske podpore v naštetih krajih pa tudi na državni ravni, odobravanje so izražali tudi predstavniki lokalnih in državnih oblasti.

Če je bila razpršenost na tisoče dogodkov TVU po vsej državi od nekdanj odlika našega festivala

učenja, smo ji letos dodali drugo plat in dogodke zgostili. Koordinatorji Parade – navdušeni nad odzivom, ki so ga doživeli v svojih sredinah – napovedujejo ponovitve tovrstnega praznika učenja v naslednjih letih, sedem novih prizorišč Parade učenja 2014 pa je načrtovanih in denarno podprtih v sklopu prej omenjenega projekta. Osebnost sem bila najbolj navdušena nad neposrednimi srečanji z udeleženci vseh starosti, izobraževalci, ki predano opravljajo svoje poslanstvo – pogosto v zahtevnih razmerah – ter drugimi strokovnjaki in nosilci odločanja. Iz teh stikov se je namreč razodelo, da si vsi želimo preseči zdajšnje družbeno-ekonomsko stanje, da slutimo rešitve in smo jih pripravljeni vsak po svojih močeh udeležati. Pripravljeni smo se povezovati, sodelovati in na temelju nove etike povzročati spremembe na bolje. Edino pravo pot za uresničevanje naše vizije prijaznejšega sveta pa prepoznavamo v pridobivanju novega znanja in zmožnosti ter doseganju razumevanja in modrosti.